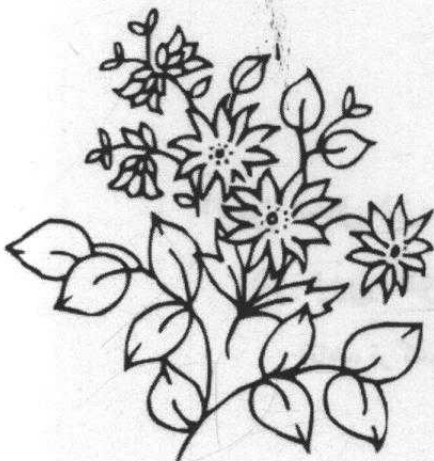

آئین نذر در خراسان شمالی
در بین اقوام و قبیله‌ها
(تات، ترک، ترکمن، کرمانج)

نویسنده:
معمظم جعفری

آئین نذر در خراسان شمالی

- نویسنده: اعظم جعفری
- طراح جلد: مهرشاد بنائی
- نشر: انتشارات پرثوآ
- تایپ و صفحه آرایی: فریبا بادامی
- مشاور طرح: بخش راونیز
- چاپ و لیتوگرافی: چاپخانه فرشیوه
- صحافی: راونیز
- نوبت چاپ: ۱۰ / ۱۳۹۸
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۶-۷۶-۴
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق این اثر متعلق به مؤسسه راونیز می باشد.

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

سرشناسه :	جعفری، اعظم
عنوان و نام پدیدآور :	آئین نذر در خراسان شمالی / نویسنده اعظم جعفری
مشخصات نشر :	مشهد: نشر پرثوآ، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری :	۱۹۶ ص.
شابک :	۹۷۸-۶۲۲-۹۵۴۶-۷۶-۴
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
رده بندی کنگره :	۱۳۹۸ ۵۶۵/ک ۱۶۹
رده بندی دیویی :	۶۵۹/۴۵۶
شماره کتابشناسی ملی :	۱۲۴۵۹۸۷

بخش بین المللی کتاب راونیز

ravniz_publish@yahoo.com

ایران - تهران

۶۶۴۰۱۵۴۶ - ۶۶۹۶۱۴۹۸

سخن نویسنده

در کودکی فکر می کردم چرا مردم نذر و نیاز می کنند و می گویند حاجت بگیرم، پیر زنی بود در روستا مادام ماه که فصل برداشت گندم می شد (دنیک) آش دندانی می پخت و در نظرگاه روستا همجوارمان کوشکندر خانم ها رادعوت می کرد به صرف آش دندانی (منظور از نظرگاه تپه ای است که برای اهالی مقدس است و به نیت برآورده شدن حاجات خود به آن نذر و توسل می کنند. نام نظرگاه بر آن داده اند). می گفت این نظرگاه حالت مراداد همیشه برایم سوال بود چگونه به تپه حاجت می دهد. بزرگ تر شده ام وارد مدرسه شده ام فهمیدم نه تنها در روستای ما بلکه در دنیا هر کشوری آداب و سنن خاصی برای گرفتن حاجات خود دارند. از دوران دبیرستان علاقه من به فرهنگ و آداب و سنن اقوام ایرانی فزونی گرفت و سال ها در پی کشف حقایقی بودم که از سرچشمه های ناشناخته بود. اینک که شروع به نوشتن این کتاب کرده ام. دارم مدرک کارشناسی ارشد ایران شناسی (عمومی) از دانشگاه شهید بهشتی تهران و در حال حاضر در حال تحصیل و پژوهش برای گرفتن مدارج بالاتر در این رشته و مشغول به نوشتن کتاب های در حوزه آداب و سنن اقوام ایران زمین هستم که بزودی منتشر می شود. با عنایت حق تعالی و خانواده ام، همت استاد عزیزم دکتر ذکرا الله محمدی، آقای سعید زنهاری از دانشجویان دکتری ایران شناسی،

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری خراسان شمالی، استانداری محترم خراسان شمالی، بالاخص حوزه روستایی، و تمامی اهالی باصفای شهرهای، جاجرم، گرمه، بجنورد، شیروان، مانه و سملقان، راز و جرگلان، اسفراین، فاروج، و تمامی دهیاران و اهالی باصفای روستاهای، دوین، زوارم، باغلق، روئین، چهاربرج، کشک، کلات، فیروزه، درکش، بام، دهنه شیرین، عیسی باغ، کوشکندر، جهان، رستم، پرکانلو، صفی آباد، خرق و..... که در این امر خطیر مرا یاری کرده اند کمال تشکر و قدردانی را دارم. خراسان شمالی استانی است که همراهی و همزیستی میان نهادهای و برادرانه قومیت‌های مختلف از ترک، ترکمن، کرمانج، تات، فارس بلوچ..... با سلامت و مهریابی و برادری در کنار هم زندگی کرده اند که در این استان آمده محسوس و مشهود است. شروع به نگارش کتاب کرده طی یک سال توانستم بر سه ای از فرهنگ آئین نذر در بین این اقوام را جمع آوری نمایم.

اعظم جعفری

jafareazam@gmail.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
	فصل اول
۱۵	تعریف مفاهیم و تاریخچه نذر در ایران
	فصل دوم
۲۳	شناخت موقعیت جغرافیایی استان خراسان شمالی و اقوام و قبیله‌ها
	فصل سوم
۲۹	عناوین نذری در بین اقوام و قبیله‌های تات، ترکمن و کرمانج
۲۹	نذر مختص آقایان
۳۰	نذر در اعیاد اسلامی و مناسبت‌های مذهبی
۳۶	نذرهای جمعی
۳۷	نذر و خیرات اموات
۴۰	نذرهای خوراکی
۴۷	نذر و سادات در بین اقوام (تات، ترکمن، کرمانج)
۴۹	نذر و سلامتی
۵۷	سفره‌های نذری
۶۹	نذر و طلب باران
۸۳	نذرهای عمرانی
۸۴	نذرهای فردی

۸۴	نذرهای فرهنگی
۸۵	نذر به مزارات دینی و مذهبی و ملی
۱۰۳	نذر و ماه رمضان
۱۰۶	نذر و ماه محرم
۱۱۰	نذر و ماه صفر
۱۱۱	نذر و مظاهر طبیعی مقدس

فصل چهارم

۱۳۷	جمع و تفسیر
۱۷۳	منابع
۱۷۹	جلوه‌های تصویری نذر در فرهنگ اقوام خراسان شمالی

مقدمه

در پژوهش حاضر، آئین نذر در خراسان شمالی در بین اقوام و قبیله‌های تات، ترک، ترکمن، کرمانج با توجه به زمان ورودشان به این خطه مورد بررسی قرار گرفته است. خراسان شمالی در سال ۱۳۸۲ و پس از تقسیم خراسان بزرگ به سه استان خراسان شمالی، خراسان رضوی، و خراسان جنوبی تأسیس گردید. خراسان شمالی ۸ شهرستان به نام‌های بجنورد، اسفراین، شیروان، جاجرم، مانه و سوادکوه، گرمره، فاروج و راز و جرگلان ۲۲، شهر و بیش از ۱۰۰۰ روستای دارای کهنه دارد. این استان از شمال با کشور ترکمنستان با ۲۸۱ کیلومتر مرز مشترک، از شرق و جنوب با استان خراسان رضوی، از جنوب غربی با استان مازندران و از غرب با استان گلستان هم مرز است. خراسان شمالی به دلیل بسیار کهنی است و دارای فرهنگ تمدن بسیار غنی می‌باشد. که اقوام تات، ترک، ترکمن، کرمانج و بلوچ... در کنار هم زندگی می‌کنند و دارای آئین و سنت‌ها می‌باشد که علاوه بر آن انتخاب خراسان شمالی برای مطالعه و تحقیق به سبب تنوع اقوام و قومیتها که در این استان ساکن هستند و بررسی تفاوتها و شباهتها آئین نذر در بین این اقوام می‌پردازد که در تحقیقات گذشته و معاصر آن چنان این آئین مورد بررسی قرار نگرفته

است. در این پژوهش که برای اخذ مدرک کارشناسی ارشد صورت گرفته تاکید کار بر انجام کار میدانی است که نگارنده با حضور مکرر در بین اقوام به بررسی آئین نذر در بین این اقوام میپردازد با کمی تغییرات صورت گرفته تبدیل به کتاب شده، در تحلیل‌های توصیفی (کل جامعه) هدف از این پژوهش دستیابی به شناختی در مورد فرهنگ نذری دادن در بین چهار قوم ترک، تات، کرمانجی و ترکمن است؛ که فرهنگ نذری دادن این اقوام از جنبه‌های گوناگون با استفاده از مصاحبه‌های شفاهی و کتبی مقایسه و بررسی شده. با ۲۰۴ نفر از افراد مناطق مختلف استان خراسان شمالی مصاحبه شفاهی و کتبی انجام گرفته است. تحلیل‌های توصیفی و استنباطی این پژوهش مقطعی بوسیله نرم افزار، SPSS و رزن ۲۳ صورت گرفته است و همچنین فایل پرسشنامه به پیوست می‌باشد.